

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' ויקרא ג' ניסן תשס"ד

החברותא במאנן פנימי לחברים גליון מס 223

פנינים בקריים

ויקרא אל משה וגו' (א, א.) האלף של ויקרא זעירא ... באיזה זכות זכה משה לדרגה גבוהה שה' בעצמו דיבר ולא על ידי מלאך. לפי שדרגת ענותותו היתה במדה גדולה באמרו ונחנו מה שלא החשיב עצמו לכלום.

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו (א, א.) ויקרא הוא לשון חיבה וידבר הוא לשון קשה. - נבא אל הביאור ויקרא אל משה משה רבנו ע"ה הגם שזכה לשמוע את כל התורה מפי הגבורה בלשון חיבה, לגביו היה זה בבחינת דיבור קשה כי רצונו היה שכל ישראל ישמעו מפי הגבורה בעצמו וזהו וידבר ה' אליו.

ויקרא אל משה וגו' (א, א.) האלף של ויקרא זעירא משל למה הדבר דומה לצפור קטנה שעל ראש הגג, הגג גבוה והצפור נשארת קטנה כמו שהיתה ... כך גם משה, התורה העלתה אותו למרומים, הקב"ה בכבודו ובעצמו קרא אליו והוא נשאר בעיני עצמו קטן מאד זעיר מכולם.

(רבי שמחה בונם מפשיסחא)

מן הבהמה-תקריבו את קרבנכם (א, ב.) מן הבהמה תלמדו את להתקרב להשי"ת אם בהמה פשוטה כיון שאדם מישראל קורא עליה במאמר פיו "קרבן" הרי זו מתקדשת בקדושה יתירה כ"ש אם מקבל עליו להיות קודש לה' שבודאי תשרה עליו קדושה עילאה וס"ד.

מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם (א, ב.) שור (בקר) מסמל גדלות וגיאיות. צאן מסמל הכנעה ושפלות. את הגאות ניתן לנצל לעבודת השי"ת בבחינת ויגבה לבו בדרכי ה' השפלות ניתן לנצל בעבודת השי"ת להיות נכנע. הוי אומר מן הבקר ומן הצאן שתי המדות המסמלות בבקר וצאן אם משתמשין בהן לעבודת השי"ת יירצו...

אם עולה קרבנו-יקריב אותו לרצונו לפני ה' (א, ג.) אם אדם רוצה להתעלות ולהתרומם לפני ה' יקריב אותו לרצונו יקריב את הרצון שלו לפני ה' ...

אשה ריח ניחוח לה' (א, ט.) לא ההקרכה עושה המצוה אף לא ההקמרה, כי הלא אין חפץ לה' בעולה וזבת, אבל אשה ריח ניחוח לה'. האש של המצוה ההתלהבות והשמחה שבה המה עושים את המצוה המה אשר יעלו לרצון ולנחת רוח לפני הקב"ה.

מן הצאן קרבנו מן הכשבים או מן העיזים (א, י.) הפסוק לדרשה נאמר, מן הצאן אלו ישראל שנקראו צאן, מן הכשבים - הם הצדיקים שבהם שאין להם יצה"ר ככשבים הללו, מן העיזים אלו עזי פנים שבהם, כולם שווין לפני המקום כאשר ישובו אל ה' בלב שלם.

ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה' (א, יא.) עיקרו של קרבן הוא רצון האדם להקריב את עצמו כליל לה'. אלא שמסתירים רצון זה באמצעות הקרבן. וזה שכתוב "ושחט אותו" כלומר שישחטו את הכבש וכו' ואת דמו יזרקו על גבי המזבח אולם צפונה - הצפון במסתרי הלב ישאיר במסתרים להגלות לפני ה' לבדו.

וכל דם לא תאכלו (ג, יז.) מכאן אזהרה שלא יאכל אדם שום אכילה מתוך רתיחת הדם-תאוה בוערת אלא יתקדש בה.

ואת כל חלבו ירים ממנו והקסיר המזבחה (ד, יט.) אדם הזוכה לעבוד את ה' מחויב ראשית כל לסלק בכל מעשה טוב את הנאת עצמו ולהקדיש כל עשייתו לנחת רוח של הקב"ה שאמר ונעשה רצונו, וזהו את כל חלבו, את המוכחר והשמן ההנאה ירים ויפרוש מעצמו אלא יקסיר מעשיו כליל לה'.

(אור לשמים)

כבהמות נדמו (המשך)

וכו'. וכן מצינו בחז"ל שאמרו שאם לא היו נותנים לנו את התורה היינו למדין מדות מבעלי חיים (עין ערובין דף קע"ג: אלמלא נתנה תורה היינו למדין גזל מנמלה, עריות מיונה, צניעות מחתול, דרך ארץ מתרגול וכו'), מה שאין כך האדם שהקב"ה ברא אותו עם מח ושכל על מנת להכיר בבהמיות שלו ורק כאשר מנצל את מוחו ושכלו להכיר את הבהמיות שלו אז האדם יכול להיות מעשי במלוי מטרותו בחיים אבל אם אינו מפעיל את מוחו ושכלו להכרת הבהמיות שלו הוא יותר גרוע מהבהמה, כי אינו מסוגל לתפקד בחיים כפי הצורך.

הרא"ש התעכב בשתי תכונות שניתן לראות אצל בעלי חיים כדבר טבעי ואצל בני האדם צריכים להתאמץ בענינה מאמץ רב והוא ההסתפקות והפעלתנות. הרא"ש ציין שרוב בעלי חיים כאשר הם טורפים את מזונם אינם טורפים רק כפי הצורך, הבולט ביותר הוא האריה. לעומת זאת בני האדם בצד הבהמי שלהם אינם נרגעים כלל, האכזריות שבטורף אינו יודע גבול, השאפתנות אינו יודע מעצור, יש לו מנה רוצה מאתיים. מתנהג כחיה טורפת בכעסים שלו ובסערות הרגשות שלו. וכל זמן שלא יפעיל את מוחו ושכלו להכיר בשפלותו ובבהמיות שלו אין כל סכוי שיחול שנוי לו קטן בהתנהגות זו אדרבה המצב ילך ויחמיר.

הדוגמא השניה הפעלתנות. בעלי החיים פעילים, יש מטרה כל מה שהם עושים לא שייך אצלם חוסר פעולה או פעולה בלתי מתוכננת. בטבעיות של בעלי החיים נמצאים אותם קנונים שמטיל עליהם להיות מעשיים. משא"כ האדם למרות מוחו ושכלו שהקב"ה חנן אותו בחיים, בכ"ז יכול לעבור שעות רבות מבלי שיעשה כלום. אפילו אם רואים אותו שעוסק כביכול בפעולה. בכל זאת יתכן שאין כל כיוון להיכן האדם שואף להגיע. הורגים את הזמן ללא כל ערך וכוון. האם זוהי התוצאה המכובדת של בן האדם המחונן במוח ושכלו הלא המוח והשכל ניתנה לנו כדי להכיר במציאות

לתמצית החלק הראשון: במצב של מצרים-שפלות מציאות האדם משתנה בכל הרף עין ולכך כתוב בתורה בלשון הוה - הבאים. ההתמודדות היא כדי להיות תמיד בבחינת ישראל - ישראל דהיינו בהכרה ברורה שהכל מאתו יתברך, וכשמגיעים לשלמות יש רגיעה וניתן לראות את ענין ההתמודדות כספור השייך לעבר. בכח המאבק הקשה נגד ההשפעה השלילית של הסביבה בכח השם יעקב.

בהיות האדם במאבק הקשה נגד ההשפעה של הסביבה מגיע לתחושת נתוק, והעצה להתחזק ולזעוק אל ה' כמו שעשה דוד המלך ע"ה להתחזק בה' אלוהיו ולהתמיד בהתמודדות כנ"ל.

ואיך ההתמודדות? נמשל כבהמות נדמו דהיינו לנצל את כח השכל והבחירה בהכרה שהאדם שדומה לבהמה ממש ושכל הפעולות הנראים כשכליים אינם אלא מציאות הבורא. ולית לי מגרמי כלום. הרא"ש הביא דוגמא מההתפתחות של אברהם אבינו מגיל 3 ועד לעקידה בגיל 137 אשר כללה שלא התקדם כלום גם מתוך העמידה בנסיון, והראיה מזה שהקב"ה אמר לו להעלות את יצחק בנו על המזבח ולא לשחטו ואברהם הבין שהמטרה לשחטו מזה הסיק שלא יצא מהתכונות שלו. הרי שנמשל כבהמות נדמו וכל ההתקדמות אינה אלא מציאות ה' יתברך}.

ישעיהו הנביא אמר וא, ג: ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן, ישעיהו הנביא בדברי התוכחה מסביר ואומר שהאדם יכול להכיר שנמשל כבהמות נדמו הוא רק לאחר שמתבונן בהכרת המציאות הבהמית שלו אבל אם לא מתבונן הוא בעצם יותר גרוע מבהמה. כי הבהמה מתנהגת כבהמה מתוך טבעיות. כאשר בטבעיות הזאת יש לבהמה גם נוהלים חיוביים וטובים כמו: נאמנות לאדון, מדת ההסתפקות ויש בעלי חיים הנחונים גם בצניעות

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

223

האמיתית שנמשל כבהמות נדמו ורק אז אולי נהיה כמו בעלי החיים המדגימים לנו ממעשיהם איך לפעול.

והנה הבהמה מכוונת היטב בטבעיותה להיות רודפת לשכר ונזירת מהעונש. הבהמה מודעת היטב שבהתרשלותה תקבל מכות כדי לזרז אותה. לעומת זאת ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו, הבהמה יודעת בטבעיותה להעריך את מי שמונע ממנה הסבל של הכאב. הרא"ש הדגיש שעצם העובדא שהשור יודע קונוה והחמור אבוס בעליו מוכיח שיש בבעלי החיים הפנמה בתוך הטבעיות שלהם להכיר את מי שמונע מהם סבל ולהעריך אותו. הדוגמא הבולטת ביותר בענין זה הוא הכלב המתחבר לאדונו בנאמנות עד כדי נכונות להקרבה עצמית עבור האדון. ובפועל הכלב אינו בעל בחירה אלא בעל חי הפועל בטבעיות.

ועתה אם אצל בעלי חיים ישנה טבעיות כה נפלאה המונעת ממנה סבל. וכאשר הם מתרשלים גורמים לעצמם הצורך להכיר את השוט של האדון. מה נאמר לנו בני אדם בעלי בחירה. הלא אם נקיים נמשל כבהמות נדמו ולא נרצה להתחכם יותר מדי ונפעיל את המוח והשכל שלנו להכיר שפלותנו שמותר האדם מן הבהמה אין ונרצה להדמות לבהמה אשר ידע שור קונוה ואשר ידע חמור אבוס בעליו. אזי נהיה מאושרים ביותר כי יתקיים בנו מה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קלי"א) כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי, ממש נרגיש את הנועם שבתמימות שדבקות בורא, אבל אם לא נרצה להכיר שפלותנו ולהיות בתמימות אלא שרוצים להיות "אובער חכם" (חכם מעולה...) ולהשתמש במוח ובשכל לכל מיני שטויות והבלים אזי יצטרכו להתנהג אתנו כמו שנוהגים בבהמות המתרשלים אשר במקום להכיר את אבוס בעליו הם מכירים את השוט המכריח אותם להיות נכנעים לאדון. והתוצאה הנדרשת היא שנחיה כל הזמן בפחד מהמציאות האכזרית של החיים, במקום לחיות בצלו של הקב"ה.

דעו שכל ענין של הכפירה נובעת מאותו עקרון,

האדם אינו מוכן להכיר מציאותו האמיתי שמותר האדם מן הבהמה אין, וממילא מפעיל את המוח והשכל לכל מיני תחושות של עליונות בבחינת: "וישמך ישרון ויבעט, שמנת עבית כשית - והתוצאה - ויטש אלוך עשהו וינבל צור ישועתו (דברים לב טו) וכאשר הקב"ה רוצה להכניס אותו בתוך המציאות האמיתי מביא לו את הכאבים - בדומה לשוט שעל גב הבהמה. ומאחר והאדם כבעל בחירה אינו מוכן להכנע לכן הוא מעדיף לכפור ברבש"ע לגמרי, בבחינת מכיר את בוראו ומתכוון למרוד בו.

אנו חייבים לקבוע לעצמנו יסוד בחיים שכל זמן שלא נהיה מוכנים להכיר את המציאות האמיתית שלנו שנמשל כבהמות נדמו לא יעזור לנו שום הפעלה וגורם חצוני אחר אפשר ללמוד מוסר כל היום ואם למוד המוסר לא יביאה אל המושג של: אין מתום בבשרי מפני זעמך ואין שלום בעצמותי מפני חטאתי (תהלים ל"ח) אין כל סכוי שלמוד המוסר יעורר אותו לצאת מהבוץ שלו ולהתקשר לבורא יתברך. מאידך כאשר נכיר בבירור שאין מתום בבשרי נגיע להכרה שאין עוד מלבדו. כי אחד תלוי בשני ממש.

וזהו מה שאמר הכתוב (איוב י"ט) מבשרי אחזה אלוך, מבשרי דייקא להכיר שהבשר שלו והבשר של הבהמה דומין זה לזה ממש כי מותר האדם מן הבהמה אין או אחזה אלוך. נמצא שרק כאשר בשרי דומה לבהמה והיא מקסימום שפלות. אבל אם האדם רוצה לראות את האלוך מהמוח והשכל שלו זה בלתי אפשרי כלל כמו שכתוב (שמות כ"ג) כי לא יראני האדם וחי, הלשון כי לא יראני האדם מדויק כי רק כאשר הוא "אדם" לא יראני וחי אבל אם הוא "בהמה" כן יראני וחי, כי הראיה לא משנה אותו ממציאותו ונשאר בהמה משא"כ אם יראני האדם כאשר יש לו תחושה שהוא אדם ואם אז וחי יכול לחשוב שהוא האלקים ממש כמו בחטא אדה"ר שגרשו אותו מגן העדן כדי שלא יאכל מעץ החיים. נמצא שמבשרי אחזה אלוך ממש...

רבי עקיבא הגיע להיות לבחינת אלוקות ממש, בזה שלמרות שזכה לעשרים וארבע אלף תלמידים

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מנחם קודם

223 -

אלוק ממש.

הרא"ש סיכם דבריו ואמר: זה שאין אנו משתדלים לראות את הבהמיות שלנו אנו גורמים לאריכות הגלות כי אז אין אנו מכירים בעובדא הפשוטה להיות כבהמה שמקיים בפועל ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו. אז אנו נמצאים במצב של וישמן ישרון ויבעט. וממילא בהכרח מאריכים את הגלות ומכאיבים אותנו בשוט כמו החמור כאשר מתרשל מעבודתו.

במצבנו הנוכחי כאשר ההסתר פנים כל כך גדול והסבל כל כך חזק, ואין לנו את היכולת להזרק לאמונה הפשוטה. ואין בנו את המסוגלות להתבונן בתוכנו כדי להגיע להכרת השפלות, ואם אנו רוצים בכל זאת למעט בסבל, העצה היא להיות באחדות איש לרעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק (וישעיה מ) האחדות תראה כמו כתת חיילים היוצאים בהתקפת נגד על האויב המתקיף אותנו כל כך הרבה זמן ואינו מאפשר לנו להתבונן פנימה. ככל שנהיה יותר מאוחדים נוכל יותר לשמש גורם שיבלום את ההדרדרות שלנו ויקדם אותנו בעז"ה לצאת בהתקפה נגדית עד להשגת המטרה בהכרת השפלות העצמית ובהכרת גדלות הבורא ואז יהיה ניתן לראות את כל ענין ההתמודדות כמו שספור ששייך לעבר כי הלא לית ליה מגרמי כלום.

בכל זאת לא ראה נגד עיניו אלא המסרקות של ברזל, וכן אמר לתלמידיו כל ימי הייתי מצטער על דבר זה מתי יבא לידי ואקיימנו (כרכות ס"א) הרי שכל מחשבותיו היו על המסרקות של ברזל, איך הגיע לזה? פשוט רבי עקיבא לא רצה לשכוח את ה 40 שנות חייו של עם הארץ תקופת שנאת הת"ח עד שאנשכנו כחמור. דייקא מתוך זה שלא רצה לשכוח את תקופת השפלות הגיע לבחיני' אלוך' ממש.

רבי עקיבא בגדלותו ובשפלותו מראה דרך, מה מסוגל דרך התורה לעשות, כי לפני מתן תורה לא היתה דרך אחרת רק להיות בהמה בהכרת הבהמיות שלו, אבל לאחר מתן תורה אין צורך להיות בהמה ממש, כי התורה הקדושה מעדנת את האדם ומלביש אותו בלבושי דקדושה בדרך התורה והמצוה, ואז תפקיד האדם לראות את שפלותו ולקיים נמשל כבהמות להיות כמו בהמה דהיינו להפעיל את השכל באמונה הפשוטה שהכל מאתו יתברך שמו ולית ליה מגרמי כלום רק שאפשר להיות עם עשרים וארבע אלף תלמידים ובכל זאת להיות שפל. רבי עקיבא הרחיק לכת שלא רק שראה את הבהמיות שלו אלא ראה את המסרקות של ברזל שהוא קיום בפועל בכל נפשך אפילו נוטל את נפשו. ומכיוון שגם בשעה זו המשיך בהכרת השפלות שלו זכה להיות בבחינת אחזה

הודעה חשובה

בעזה"ש"ת תתק"ס נסיעה למירון ביום רביעי א' דחזה"מ פסח
בשעה 12.00 בצהריים, היציאה מרח' החשמלאים

שהשמחה במעונם

הר"ר חיים ולס ומשפ' להולדת הבת
הר"ר ישראל דוד דייטש ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר אשר ישעי' קרויס ומשפ' לנישואי הבן

חיל עיי
משרכת וחברותא
רח שני 3
02 - 5829688
02 - 5325477:פקס
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

